

اقشار آسیب پذیر
و
مددکاری اجتماعی

مؤلف: رگبر آوندیه :
عبدی دانش آموز

بهار ۱۳۹۹

سرشناسه	: دانش آموز، عیدی، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: اقشار آسیب پذیر و مددکاری اجتماعی / مولف و گردآورنده عیدی دانش آموز.
مشخصات نشر	: تهران: بشارت، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۳۲۵ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۷۳-۸۵-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۳۰۰] - ۳۱۰.
موضوع	: فقرا -- ایران -- خدمات
موضوع	: Poor -- Services for -- Iran
موضوع	: خدمات اجتماعی -- ایران
موضوع	: Social service -- Iran
موضوع	: فقرا -- خدمات
موضوع	: Poor -- Services for
موضوع	: خدمات اجتماعی
موضوع	: Social service
موضوع	: مسائل اجتماعی
موضوع	: Social problem.
رده بندی کنگره	: HC
رده بندی دیویی	: ۲۰/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۴۸۴۸۰

اقشار آسیب پذیر و مددکاری اجتماعی

مولف: عیدی دانش آموز

ناشر: نشر بشارت

چاپ اول: ۱۳۹۹

تیراژ: ۲۰۰

قیمت: ۶۴۰۰۰ تومان

ویراستار: دکتر فهیمه نظری

طراح جلد: محمد کرکه آبادی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۷۳-۸۵-۲

چاپ و صحافی: نوبخت

نشانی: تهران - خیابان انقلاب - پاساژ فروزنده طبقه اول - شماره ۴۲۴ - تلفن: ۶۶۹۶۱۷۳۰

فهرست

۱۵	مقدمه
۱۷	پیشگفتار

۲۳	فصل اول - آشنایی با مفاهیم و اصطلاحات
۲۳	سیاستگذاری اجتماعی
۲۷	نظام حقوقی
۲۸	خدمات عمومی
۲۹	مؤسسات عمومی و غیر دولتی
۳۱	آسیب شناسی اجتماعی
۳۲	محرومیت اجتماعی
۳۴	اقتدار آسیب پذیر
۴۱	علل اعتیاد
۴۴	نابرابری
۴۸	علل رشد نابرابری
۵۳	پیامدهای رشد نابرابری

فصل دوم - ماهیت مسائل اجتماعی و روش های پیشگیری از آسیب ها. ۵۹

۵۹	مقدمه
۶۰	ماهیت مسأله ای اجتماعی
۶۴	ویژگی آسیب ها و مسائل اجتماعی

- ۶۶.....گونه‌شناسی آسیب‌های اجتماعی
- ۶۸.....اهداف آسیب‌شناسی اجتماعی
- ۶۹.....بررسی آسیب‌های اجتماعی از دیدگاه اسلام
- ۷۰.....کالبد شکافی کژرفتاری
- ۷۳.....مولفه‌های ساختار اجتماعی
- ۷۴.....کارکردهای اجتماعی
- ۷۷.....رگی‌های فرهنگ
- ۸۳.....آسیب‌شناسی فرهنگ
- ۸۵.....مدیریت آسیب‌های اجتماعی
- ۸۸.....عوامل بروز آسیب‌های اجتماعی
- ۹۰.....فقر عامل نابرابری است یا نابرابری عامل فقر؟
- ۹۲.....بررسی شیوه‌های مبارزه با آسیب‌های اجتماعی
- ۹۹.....ضرورت حمایت از اقشار آسیب‌پذیر
- ۱۰۰.....رویکردهای حمایتی متفاوت از اقشار آسیب‌پذیر
- ۱۰۲.....۱- حمایت بیمه‌ای
- ۱۰۳.....۲- توانمندسازی اقشار کم درآمد و آسیب‌پذیر
- ۱۰۸.....۳- صندوق‌های بیمه بازنشستگی
- ۱۰۹.....۴- نظام سلامت چند لایه
- ۱۱۸.....بهترین خدمات برای اقشار آسیب‌پذیر
- ۱۲۴.....تور ایمنی ذیل برنامه‌های حمایت اجتماعی

فصل سوم- اقشار آسیب‌پذیر..... ۱۲۹

- ۱۲۹.....مقدمه
- ۱۳۱.....انحرافات اجتماعی
- ۱۳۱.....انواع کج رفتاری

نقش خانواده.....	۱۳۲
نقش دین.....	۱۳۵
نقش فرهنگ.....	۱۳۸
نقش تکنولوژی.....	۱۴۰
نقش رسانه.....	۱۴۱
نقش آموزش.....	۱۴۳
فصل چهارم - مددکاری اجتماعی و اقشار آسیب پذیر.....	۱۴۷
مقدمه.....	۱۴۷
تاریخچه مددکاری اجتماعی.....	۱۴۹
مددکاری و خدمات اجتماعی در ایران.....	۱۵۲
تاریخچه مددکاری در اسلام.....	۱۵۳
مددکاری اجتماعی چیست.....	۱۵۶
اصول اساسی مددکاری در اسلام.....	۱۶۲
اهداف مددکاری اجتماعی.....	۱۶۵
چرا مددکاری اجتماعی اهمیت دارد.....	۱۶۹
مبانی حقوقی مددکاری اجتماعی.....	۱۷۰
آموزش خدمات اجتماعی و مددکاری اجتماعی در ایران.....	۱۸۱
معرومین و محرومیت زدایی از منظر معصومین و روایان.....	۱۸۵
مددکاری اجتماعی از منظر ادبیات فارسی.....	۱۸۷
ارزش های اساسی مددکاری اجتماعی.....	۱۸۸
نقش مددکار در کمک به رشد و تکامل افراد.....	۱۹۵
مددکاری اجتماعی و فن گزارش نویسی.....	۲۰۰

فصل پنجم - نقش نهادهای حمایتی بین‌المللی، داخلی و عملکرد آنها

در مدیریت آسیب‌های اجتماعی.....	۲۱۳
مقدمه.....	۲۱۳
نقش نهادهای بین‌المللی در کاهش فقر اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۱۴
رویکردهای نظری به سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی.....	۲۲۱
نقش نهادهای داخلی در کاهش فقر اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۲۴
کمیته امداد امام خمینی (ره).....	۲۲۶
سازمان بهزیستی.....	۲۳۶
بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.....	۲۴۲
سازمان تامین اجتماعی.....	۲۴۵
هلال احمر.....	۲۵۵
بنیاد مستضعفان - سازمان انقلاب اسلامی.....	۲۵۹
موازی کاری نهادهای حمایتی.....	۲۷۲
بیماری کرونا یا کوید - ۱۹ و اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۷۴

فصل ششم - برنامه‌های دولت، سازمان‌ها و مردم برای توانمندسازی

اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۷۹
مقدمه.....	۲۷۹
منظور از سازمان چیست.....	۲۸۰
مدیریت مبتنی بر هدف‌ها.....	۲۸۰
سازمان‌های دولتی و خصوصی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۸۳
نقش دیگر نهادهای غیردولتی در حمایت از اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۸۶
برنامه‌ها و سیاست‌گذاری‌های دولت برای مبارزه با فقر اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۸۸
قانون اساسی و اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۸۸
برنامه‌ی پنج ساله‌ی ششم توسعه و اقشار آسیب‌پذیر.....	۲۹۰

نظام بوريجی در ايران..... ۲۹۳

نقش و همکاري سازمان ملل در حمايت از اقشار آسیب‌پذير..... ۲۹۴

همکاري کميته‌ی امداد با سازمان ملل..... ۳۰۰

کلام آخر..... ۳۱۲

چند پيشنهاد..... ۳۱۴

منابع..... ۳۱۷

مقدمه

حمد و سپاس، خداوند سبحان را سزااست، که به ما نعمت وجود و بعد از آن ما را به کسوت مسلمانی آراست، افتخار اشرف مخلوقات را به ما عطا فرمود و تاج برتری را بر سر ما نهاد و جان را به نور ایمان روشنی بخشید و معرفت و علم را بهره‌ی ما گردانید.

پروندگاری که قلم در کف ما نهاد و توفیق پژوهش و نگارش را به ما ارزانی داشت بر ما مَنان مَنّت نهاد و پیامبر عظیم الشانی را از ایشان بر انگیخت آیات و نشانه‌ها یش را به ایشان پیاموزد (آل عمران، ۱۶۴).

ظاهراً انسان برای فکر کردن آفریده شده است و تمام وظیفه‌اش این است که درست فکر کند و راه تحول درونی و شناخت حقیقت خارج از خود را با تفکر ناب گشود، نماید.

با توجه به تحولات نوین فرهنگ، نیاز بشر به ویژه دانش پژوهان و پژوهشگران ایرانی، به بررسی‌های - ید علمی در باره مسائل و آسیب‌های اجتماعی ایران و تاریخ پر فراز و نشیب آن، پس از پیش نمودار شده است. در این میان نقش دانشگاه‌ها و سایر مراکز آموزش عالی بیش از گذشته هویدا و روشن می‌باشد.

هدف از نوشتن این کتاب ارائه‌ی دیدگاه‌های نوین و تجربی در زمینه‌ی مددکاری اقشار آسیب‌پذیر و آسیب‌های اجتماعی و برنامه‌ها و راهکارهای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و توانمند سازی اقشار آسیب‌پذیر است. از آنجا که این کتاب برای مددکاران اجتماعی و دانشجویان رشته مددکاری و با توجه به نیاز آن‌ها نوشته شده است لذا برای درک آسیب‌های اجتماعی لازم است که با اقشار آسیب‌پذیر آشنایی

داشته باشیم و بدانیم که واقعیت اجتماعی و فرهنگی در میان همه بخش‌های جامعه یکسان نیست. پدیده آسیب‌های اجتماعی از دیدگاه جامعه‌شناسی با در نظر گرفتن عوامل اجتماعی مطرح می‌گردد. علاقه‌ی یک جامعه‌شناس به بررسی آسیب‌های اجتماعی در مرحله اول شناخت اقشار آسیب‌پذیر و در مرحله دوم پیشنهاداتی برای توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر است. آنچه جامعه‌ی فرهنگی و علمی ما نیاز دارد از سویی روح کار جمعی و از سویی دیگر نقد پذیری و نقد جویی است که پیش نیاز فهم عمیق، پیش درآمد تولید علمی است. این کتاب نیز نیازمند نقد و بررسی و ارزیابی هم خوانندگان و دوستداران مطالعات انسانی، دانشجویان عزیز، مددکاران شایسته و اعضای محترم هیأت علمی است که تذکرات و انتقادات آنان می‌تواند راه‌ی مسیری آتی اینجانب باشد.

در اینجا بر خود لازم دانستم که پس از حمد و سپاس بیکران خداوند متعال از اساتید خودم سرکار خاتم کرزینب پور خاقان، دکتر حمیدرضا جمالی و دوست عزیزم جناب رضا خلیلی پاسگزاری کنم که راهنمایی و ارشاد ایشان مشوق من شد تا در زمینه کارم کتاب اقدام نمایم.

در آخر بر خود واجب می‌دانم به پاس قدردانی از این عزیزان اثر حاضر را به ایشان، همسر و فرزندان عزیزم، همکاران مددکار، کمیته امداد، سازمان‌های حمایتی و اقشار آسیب‌پذیر، همه (ارواح) هم‌مؤمنین و مؤمنات و والدینم تقدیم نمایم.

با تشکر

عبدی دانش آموز